

УДК 332.1 : 352/354

З.О.Сірик

кандидат технічних наук,
доцент кафедри фундаментальних дисциплін
Дніпропетровського національного університету
залізничного транспорту, м. Львів

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО УСТРОЮ

Проведено аналіз досвіду європейських країн на шляху реформування їх адміністративно-територіального устрою. Узагальнено основні напрямки реформування адміністративно-територіального устрою країн на шляху їх європейської інтеграції. Проаналізовано зміст адміністративно-територіальних реформ в країнах Європейського Союзу. Визначені доцільні для запровадження в Україні елементи реформування адміністративно-територіального устрою, використані в практиці державотворення європейських країн.

Ключові слова: інтеграція, адміністративно-територіальний устрій, децентралізація, укрупнення, деконцентрація, кооперація

Siryk Z. EUROPEAN EXPERIENCE OF THE ADMINISTRATIVE DEVICE REFORMING

The analysis of the European countries' needs on the way of their administrative device reforming was done. The main directions of the administrative device reforming of the countries on the way of their European integration were generalized. The content of administrative-territorial reforms in the countries of the European Union was analysed. The separate elements of the administrative device reforming used in practice of public administration of the European countries and expedient for introduction in Ukraine were defined.

Keywords: integration, administrative device, decentralization, deconcentration, cooperation

Сучасний стан імплементації засад нової парадигми Public administration в практику організації державотворчих процесів в Україні характеризується наявністю великої кількості проблем головними із яких є невідповідність організаційної, функціональної, правової та соціально-економічної складових тим умовам, які на сьогодні є актуальними для нашої держави. Говорячи про стан реформування державно-управлінського сектору частіше за все його можна охарактеризувати як незадовільний. Розставляючи пріоритети центральна влада виходить із потреб держави, але дуже слабо уявляє собі потреби розвитку громади та територій на локальному рівні. Програми стимулювання розвитку окремих регіонів, використання практики транскордонного співробітництва, запровадження нових моделей організації публічно-політичних процесів як «local governance» «good governance» - все це не дає бажаного ефекту. І однією з головних причин цього є недосконалий адміністративно-територіальний устрій держави. Мова не йде про неефективність або хибність обраного Україною шляху унітарності та рівноправності регіонів. Але слід розуміти, що нерівномірність розвитку регіонів, велика диспропорційність у розміщенні продуктивних сил, специфіка культурних та ментальних особливостей різних територіальних громад ставить Україну перед необхідністю пошуку нової моделі взаємовідносин центральної та регіональної влади, а також регіонів між собою, впровадження нових форм трансрегіонального співробітництва на принципах субсидіарності та солідарності.

Проблематика пошуку шляхів реформи адміністративно-територіального устрою України є досить актуальною і була висвітлена в працях таких вчених як О.М. Бориславська, К. О. Ващенко, О.М. Гайко І. Б. Заверуха, І. О. Кресіна, А. А. Коваленко, О. Г. Кучабський, Ю. В. Ковбасюк, Ю. О. Куц, В. В. Мамонова, В.В. Толкованов, О.К. Чаплигін, А. М. Школик, В.С. Штефан та ін.

Метою даної статті є вивчення та детальний аналіз європейського досвіду реформування адміністративно-територіального устрою держави і визначення шляхів його імплементації в практику державотворчих процесів в Україні.

Адміністративно-територіальний поділ в сучасних капіталістичних державах, в яких панує ліберально-демократична доктрина, є важливою складовою системи Public administration і важливим елементом забезпечення доступу населення до адміністративних публічних послуг.

Як зазначає Ю. В. Ковбасюк та К. О. Ващенко, вплив транснаціональних корпорацій і зростання мобільності капіталу призвели до зниження ефективності господарського управління і адміністрування державними органами на місцях. Окрім підвищення рівня мобільності капіталу відбулося зростання значення регіональної ідентичності, яке відбувалося як на базі традиційної культурної відмінності регіону (Каталонія, Країна Басків, Уельс), так і через утворення нової, раніше не існуючої, регіональної ідентичності (Падова на півночі Італії). Власне, центральною ідеєю нового регіоналізму є перетворення регіонів в головних суб'єктів реалізації соціально-економічних програм

розвитку, інфраструктурних проєктів, програм в сфері охорони здоров'я, освіти і культури, що забезпечується шляхом надання регіонам широких повноважень (принцип субсидіарності) [1].

При утворенні регіону не завжди вдається поєднати два важливі чинники – економічний і культурний, оскільки регіони переважно формуються виходячи з економічної доцільності, об'єднуючи території з подібною господарською структурою, яка може не збігатися з культурною чи етнічною особливістю певної території; відповідно певна лінгвістична, етнічна чи культурна група може бути розділена між декількома регіонами, чи навпаки – в рамках єдиного регіону можуть існувати декілька груп з різними культурними особливостями [2].

Такий великий акцент на культурну, ментальну та соціальну складову регіональної політики відрізняє нову концепцію європейського регіоналізму до прагнення реального забезпечення прав то свобод всіх громадян з урахуванням їх національно-ментальних особливостей. Крім того, адміністративно-територіальний поділ займає ключове місце в політичному спектрі євро інтеграційних цінностей. Справа в тому, що головним завданням сучасної європейської регіональної політики є забезпечення сталого розвитку держав через збалансований розвиток їх територій, акцентуючи увагу на їх соціально-економічних та культурних особливостях.

З цих позицій слід навести точку зору В.С. Штефана, який в своїх роботах доводить, що саме проведення адміністративно-територіальних реформ у країнах-кандидатах та формування адміністративно-територіальних одиниць відповідно до Номенклатури статистичних територіальних одиниць (NUTS), розробленої для надання певним територіям фінансової допомоги Європейського Союзу (далі – ЄС) є чи не ключовою вимогою для інтеграції до ЄС. Сама концепція таких реформ ґрунтується на одному з основних європейських принципів – децентралізації центральної влади шляхом її зміцнення на рівні місцевого самоврядування та запровадження регіонального рівня самоврядування [3].

Власне за рахунок децентралізації, тобто передачі частини повноважень, їх фінансового забезпечення та відповідальності з рівня державного управління на рівень місцевого самоврядування або «local government», було досягнутого високого рівня ефективності управління розвитком територій.

Адміністративно-територіальний поділ країн ЄС формувалася під впливом різноманітних факторів, серед яких географічний, економічний, демографічний, історичний та ін. Адміністративно-територіальний устрій є основною базою для організації сучасного державного управління, формування органів влади в державі, розбудови місцевого самоврядування [3].

Загалом сам по собі стандарт NUTS, як зазначає О. Г. Кучабський, створений для статистичних і фінансових цілей, не «скасовує» адміністративно-територіального поділу в будь-яких країнах ЄС і не містить однакового, обов'язкового для всіх держав-членів, адміністративно-територіального розподілу, а лише стосуються створення регіональних

адміністративно-територіальних одиниць, що відповідають класифікації NUTS. Система NUTS служить базою для порівняння рівнів соціально-економічного розвитку. Вона дозволяє оцінювати і порівнювати ефективність регіональної політики різних територій. NUTS поділяє територіальні одиниці ЄС на 5 категорій (рівнів). Три з них – NUTS-1 (суб'єкти федерації, автономні утворення, регіони), NUTS-2 (провінції, департаменти, урядові округи), NUTS-3 (графства, префектури), а NUTS-4 і NUTS-5 – місцеві одиниці регіональної статистики ЄС. До кожного рівня рекомендована орієнтовна кількість населення: NUTS-1 – від 3 до 7 млн. жителів; NUTS-2 – від 800 тис. до 3 млн. жителів; NUTS-3 – від 150 тис. до 800 тис. жителів відповідно. Під NUTS-3, на більш деталізованому рівні, знаходяться районні муніципалітети, що мають назву «Місцеві адміністративні одиниці» (LAU) [4].

Отже запровадження в практику державного управління розвитком регіонів будь-якої країни стандарту NUTS є важливим кроком на шляху реформи місцевого самоврядування, регіонального управління та адміністративно-територіальної реформи. Що стосується України то впровадження цього стандарту дасть одразу декілька переваг для планування та реалізації можливих напрямків переформатування територіального устрою країни. Саме стандарт NUTS дасть змогу довести хибність багатьох тверджень щодо необхідності федералізації України і разом з тим дозволить сформувати ефективну модель регіональної організації влади що суттєво підвищить ефективність діяльності органів місцевого самоврядування та державних органів на локальних рівнях.

Зокрема за допомогою стандарту NUTS можна прийти до розуміння стосовно можливості функціонування унітарної держави з більшою ефективністю організації регіональної ніж у федерації.

Що правда з цього приводу О.К. Чаплигін звертає увагу на досвід укрупнення муніципальних одиниць і зазначає, що він має як позитивні, так і негативні наслідки. По-перше, не можна до всього масиву поселень застосовувати єдиний кількісний критерій. По-друге, якщо ініціатива злиття муніципалітетів у нову адміністративну одиницю здійснювалася згори, командно-адміністративним шляхом, то реформа, як правило, виявляється невдалою і не дає очікуваного результату. Успіх досягається за умови добровільного об'єднання суб'єктів місцевої влади, використання досвіду муніципальної кооперації, моніторингу суспільної думки, з метою виявлення уподобань та історичних, культурних, господарських зв'язків населення. При цьому враховувалося національно-державні традиції, родинні зв'язки та інші параметри. Метою адміністративно-територіальних реформ, незалежно від того, чи відбуваються вони в державах з розвинутою демократією, чи в тих, що недавно встали на цей шлях, повинно бути підвищення ефективності надання послуг населенню шляхом передачі частини повноважень від органів державної влади до місцевого самоврядування. Координація й кооперація між громадами та громадами виступає

основою для вирішення питань, пов'язаних з наданням послуг населенню та укрупненням муніципальних одиниць [5]

О. М. Бориславська та І. Б. Заверуха зазначають, що здійснюючи децентралізацію, європейські держави так чи інакше стикалися із проблемою вдосконалення свого адміністративно-територіального устрою, але по-різному підходили до її розв'язання. Так, деякі з них проводили відповідні реформи адміністративно-територіального устрою, інші лише частково змінювали певні його елементи або взагалі не проводили жодних змін [6].

Русін В. В. вказує, що закордонний досвід свідчить, що в ряді країн, зокрема у Фінляндії та Чехії, в ході реформ примусових об'єднань не відбувалось, а політика укрупнення ґрунтувалась на фінансовому заохоченні [1].

У Фінляндії надавалися дотації на об'єднання та компенсувалася так звана частка державної участі у місцевих бюджетах. Однак слід наголосити, що розмір дотації був диференційований – він збільшувався у разі: об'єднання комун з чисельністю населення більше 20 тис.; збільшення числа комун, що об'єднувалися; здійснення об'єднання у перші роки реалізації реформи [7].

В державі передбачено фінансове стимулювання створення муніципальних спілок і спрощено процедуру їх утворення та реєстрації. Одночасно впроваджувалася диференційована система обсягу делегованих державою повноважень муніципалітетам та фінансового забезпечення їх реалізації. Досить цікавим є досвід укрупнення адміністративно-територіальних утворень у Латвії, де поетапно застосовувалися і метод добровільного стимулювання об'єднань, і адміністративний метод. З початку реалізації реформи 4 роки надавалося на утворення добровільних об'єднань муніципалітетів з їх фінансовим заохоченням шляхом надання разової дотації з державного бюджету в розмірі 1–5% від загальної суми бюджету муніципалітету. Після завершення цього періоду впродовж наступного року було проведене адміністративне укрупнення решти муніципалітетів [8, с. 52–62].

Натомість досвід Італії демонструє ефективність і адміністративних методів. Так, адміністративна реформа була спрямована на оптимізацію розмірів адміністративно-територіальних одиниць, ліквідацію малочисельних ланок, які не володіли достатніми фінансовими ресурсами для вирішення нагальних проблем. Нові комуни, можуть створюватися в Італії за наявності не менше 10 тисяч жителів, провінції – не менше 200 тисяч жителів. Законом було передбачено і фінансові стимули для об'єднання й подальшого злиття комун із населенням чисельністю менше 5 тисяч жителів, або для їх приєднання до більших комун. Відповідні реформи територіального устрою проводились у 1980–1990 рр. у Бельгії, Данії, Німеччині, Швеції та інших європейських державах. Зокрема, Швеція, як і ряд інших країн, не уникнула необхідності проведення реорганізації місцевого управління, зумовленої потребою перегляду кількості та розмірів територіальних одиниць. Річ у тім, що до

середини 1940-х років у Швеції існувало більше 2000 комун із чисельністю населення всього у кілька сотень чи тисяч осіб, які не могли забезпечити виконання зростаючого обсягу власних завдань [9].

Вони перебували у стані постійного дефіциту фінансових ресурсів і, відповідно, не могли ефективно виконувати свої функції. Тому Швеція вжила низку законодавчих та організаційних заходів, спрямованих на скорочення кількості муніципальних одиниць шляхом їх максимального укрупнення. В результаті цього кількість комун скоротилася майже в 10 разів – тепер їх налічується в країні лише 288 із середньою чисельністю населення 30 тис. осіб [6].

Класичним для України прикладом проведення адміністративно-територіальної реформи вважається досвід Польщі, яка так само як і Україна позбулася комуністичного ґніту в кінці 1980-х рр. Передумовою для реформування адміністративно-територіальної системи Польщі була зміна неефективного адміністрування в регіонах через наявність великої кількості основних елементів територіальної системи (49 воєводств), концентрація фінансових ресурсів в органах центральної влади, а не на місцях, що унеможливило ефективно та оперативно вирішувати проблеми на рівні самоврядних колективів [1].

Адміністративно-територіальне реформування в Польщі відбувалося в два етапи. На першому етапі – 1989–1990 рр. – було запроваджено самоврядування у гмінах. Другий етап – 1998–1999 рр. відзначався розширенням повноважень органів місцевого управління, запровадженням трьохрівневого територіального поділу (гміна, повіт, воєводство), скороченням кількості воєводств. В результаті адміністративно-територіального реформування в Польщі склався трьохрівневий територіальний поділ, який має покращити рівень адміністрування та більш якісне надання послуг населенню через формулювання принципу, відповідно до якого до компетенції більш високого територіального рівня належать ті питання, які не можуть бути вирішені на більш низькому територіальному рівні при відносній незалежності кожного рівня територіального поділу [1].

Окремої уваги заслуговує досвід адміністративно-територіальної реформи в Іспанії, зокрема в питаннях вирішення спорів між різними рівнями адміністративних одиниць. Так, в питаннях вирішення суперечок між різними ланками територіального управління Іспанія намагалася розібратися шляхом виділення спеціальної арбітражної інституції. Особливу роль у співвідношенні повноважень між автономними Спільнотами та органами центральної влади відіграє Конституційний Суд Іспанії, який виступає в якості арбітра в суперечливих питаннях щодо розподілу повноважень. Окрім цього, Конституція Іспанії наділяє автономні спільноти правом звертатися до Конституційного Суду з вимогою відмінити рішення центральних органів влади, якщо воно порушує законодавство автономної Спільноти. Крім того досвід Іспанії корисний ще й через те, що проведення

адміністративно-територіальної реформи було покликано необхідністю мінімізації зростаючих сепаратистських настроїв в регіонах та наділення регіонів більш широкими повноваженнями в процесі демократизації країни [1].

Подібні зміни до статусу Конституційного Суду необхідні і в Україні, оскільки на сьогодні відсутні дієві механізми вирішення суперечностей стосовно розподілу повноважень між регіональними органами державної влади та місцевого самоврядування. В умовах демократизації державотворчих процесів абсолютно неможливо щоб подібні суперечності вирішувалися на рівні адміністрування делегованих повноважень центральними органами державної влади.

Традиційно показовим прикладом організації місцевого самоврядування та державного управління на регіональному рівні є Франція. О. М. Бориславська та І. Б. Заверуха зазначають, що запровадження децентралізації у Франції відбувалося без зміни карти адміністративного поділу. Після 1982 року, коли у Франції була започаткована адміністративна реформа, всі три рівні територіального устрою – комуни, департаменти та регіони – стали децентралізованими рівнями управління з власними органами місцевого самоврядування. Проте змінилися параметри «адміністративної опіки» держави над функціонуванням органів місцевого самоврядування, що була замінена функцією адміністративного контролю за їх діяльністю. Ця функція була покладена на префектів, правовий статус яких також змінився в бік звуження їх повноважень, головним чином, до контрольних [6].

Під час децентралізаційних реформ у Франції більшість важливих повноважень щодо забезпечення життєдіяльності територіальних громад було передано на рівень комуни. Однак, в силу великої кількості комун (понад 36 тис.) та їх незначного населення, більшість комун позбавлені можливостей фінансового наповнення власного бюджету самостійно. Ця проблема вирішується двома шляхами: по-перше, широкий спектр послуг населенню малих комун надають більш великі сусідні комуни, використовуючи при цьому власну інфраструктуру; по-друге, центральний уряд фінансово допомагає малим комунам через механізми фінансового регулювання. При чому таке регулювання проявляється не у формі субсидій або субвенцій комунам, а у формі субсидювання програм розвитку таких комун, які уповноважені впроваджувати адміністративно-територіальні одиниці вищого рівня: департаменти та регіони [6].

Подібної практики фінансового регулювання немає в жодній країні світу. При цьому ефективність витрачених коштів чітко відстежується префектом, а програми розвитку частіше за все стосуються не однієї а одразу декількох комун. З точки зору України подібний досвід цікавий передовсім через наявність великої кількості малих міст та сіл, які нездатні самостійно забезпечувати фінансування соціального сектору.

Таким чином, можна констатувати, що головною метою проведених в європейських країнах реформ адміністративно-територіального устрою є посилення можливостей локальних органів влади в контексті забезпечення потреб територіальних громад. Подібні реформи проводилися по-різному, але мейнстрімом є безумовно об'єднання, укрупнення, злиття адміністративно-територіальних одиниць або ліквідація найменших із них із передачею повноважень на інший більш високий рівень. Подібні процеси за своїм змістом сприяють ліквідації неефективних ланок державного управління регіонами або органів місцевого самоврядування, а також спрощує доступ населення до адміністративних послуг. При цьому головним фактором у забезпеченні ефективності реформ є фінансова децентралізація. В практиці управління територіями в європейських країнах фінансова децентралізація здійснюється за трьома напрямками: децентралізація видатків; децентралізація доходів; процесуальна і організаційна самостійність. Тобто одностороння деконцентрація бюджетних надходжень та збільшення обсягів наповнюваності місцевих бюджетів не є панацеєю в контексті вдосконалення державного управління розвитку територій. Мова йде про те, що децентралізація фінансових потоків тягне за собою підвищення відповідальності органів місцевого самоврядування та локальних органів державної влади в регіонах та районах за спрощення доступу населення до адміністративних послуг та його соціальне забезпечення. А це в свою чергу потребує тотального перегляду компетенційного навантаження на різні ланки управління територіями від міста, села, селища до області.

Підсумовуючи викладене вище приходимо до висновку, що адміністративно-територіальна реформа є обов'язковою умовою на шляху євроінтеграції, але вона не обов'язково означає зміну адміністративної карти держави. В цьому контексті найбільш показовим для України є досвід багатьох європейських країн, зокрема Франції, Польщі, Іспанії, Фінляндії, окремі заходи адміністративно-територіального реформування в яких є доцільними для імплементації у вітчизняну практику управління регіональним розвитком. Зокрема мова йде про наступне:

– по-перше, для України доцільним є стимулювання (в тому числі фінансове) злиття територіальних громад та укрупнення адміністративно-територіальних одиниць на рівні сільських та міських агломерацій з відповідним збільшенням фінансових можливостей таких утворень при вирішенні ними соціально-економічних проблем розвитку громади;

– по-друге, цікавим є досвід кооперації органів місцевого самоврядування або органів управління районів чи навіть областей для вирішення важливих проблем розвитку територій, які потребують фінансування, обсяги якого виходять за межі фінансових можливостей однієї адміністративно-територіальної одиниці. В такий спосіб збільшуватиметься оперативність управлінських дій,

розвантажуватиметься державний бюджет та стимулюватимуться місцеві ініціативи;

– по-третє, необхідна адміністративна (примусова) ліквідація найбільш слабких у фінансовому сенсі адміністративно-територіальних одиниць, шляхом їх злиття або приєднання до інших. Таким чином створюватимуться можливості для збільшення надходжень в місцеві бюджети за рахунок реалізації власних можливостей територіального розвитку без додаткових субсидій та субвенцій з державного бюджету;

– по-четверте, доцільним є аналіз досвіду впровадження префектів як універсальних наглядових інституцій, зміст діяльності яких тісно пов'язаний із державним контролем за ефективністю та якістю розподілу бюджетних коштів на вирішення проблем територіального розвитку із можливим ветою префекта у випадку виявлення порушень фінансової дисципліни на рішення органів місцевого самоврядування;

– по-п'яте, необхідним вбачається розширення повноважень Конституційного Суду України в контексті наділення його повноваженнями по розгляду спорів між органами управління різних адміністративно-територіальних одиниць з одночасним спрощенням процедури такого провадження. Це дасть змогу розвантажити центральні органи державної влади та суттєво демократизує відносини між самими територіями.

Таким чином, говорячи про проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні ми повинні виходити перш за все з її функціонального змісту, жодним чином навіть не вдаючись в дискусії стосовно зміни унітарного устрою на федерацію. Досвід європейських країн демонструє, що саме за рахунок децентралізації влади, деконцентрації владних повноважень та фінансових потоків, а також строкової кооперації адміністративно-територіальних одиниць при вирішенні завдань розвитку територій досягається найвища ефективність регіонального управління та місцевого самоврядування.

Список використаних джерел:

1. Новіков М. Європейський досвід адміністративно-територіального реформування: політичний аспект. Аналітична записка / М. Новіков, О. Гайко [Електронний ресурс] Регіональний філіал НІСД у м. Харкові – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/844/>
2. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / [редкол.: Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, В. В. Толкованов та ін.] ; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Ю. В. Ковбасюка. – К. : НАДУ, 2014. – 128 с
3. Штефан В.С. Реформування адміністративно-територіального устрою України як передумова конституційної реформи / В.С. Штефан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/Ikonf/28.pdf>
4. Кучабський О. Г. Перспективи впровадження статистичної системи NUTS в Україні в контексті адміністративно-територіальної реформи / О. Г. Кучабський. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/dutp/20062/txts/REGIONALN%5C06kogkar.pdf>

5. Чаплигін О.К. Можливості використання закордонного досвіду здійснення адміністративно-територіальних реформ в Україні / О.К. Чаплигін. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/5/03.pdf>

6. Адміністративно-територіальний устрій України. Історія. Сучасність. Перспективи: Монографія / [В. Г. Куйбіда, В. П. Павленко, В. А. Яцюк, О. Я. Матвійшин, А. Ф. Ткачук, В. А. Негода, Ю. О. Карпінський, М. О. Пухтинський, Ю. І. Ганущак, О. М. Бабич]; Секретаріат Кабінету Міністрів України. – К.: Геопринт, 2009. – 615 с.

7. Забейворота Т. В. Зарубіжний досвід запровадження адміністративно-територіальної реформи в умовах проведення децентралізації влади / Т. В. Забейворота // Теорія та практика державного управління. – Вип. 3 (46). – 2014

8. Русін В.В. Реформування адміністративно-територіального устрою України в контексті зміцнення фінансових основ місцевого самоврядування / В.В. Русін // Вісник ТНЕУ. – № 4. – 2013. – С. 52-62

9. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / [Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А. М. та ін.]; Центр політико-правових реформ. – К., Москаленко О. М., 2012. – 212 с.

References

1. Novikov M. Hayko O. Yevropeys'kyu dosvid administratyvno-terytorial'noho reformuvannya: politychnyy aspekt. Analitychna zapyska [The European experience of administrative-territorial reform: political aspect]. Kharkiv, Retrieved from [http://www.niss.gov.ua/articles/844/\[in Ukrainian\]](http://www.niss.gov.ua/articles/844/[in Ukrainian]).
2. Mistseve samovryaduvannya v Ukraini: suchasnyy stan ta osnovni napryamy modernizatsiyi (2014) [Local government in Ukraine: Current State and main directions of modernization]. NADU, 128. [in Ukrainian].
3. Shtefan V. S. Reformuvannya administratyvno-terytorial'noho ustroyu Ukrayiny yak peredumova konstytusiyanoi reformy [Reform of the administrative-territorial system of Ukraine as a precondition for constitutional reform] Retrieved from [http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/Ikonf/28.pdf\[in Ukrainian\]](http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/Ikonf/28.pdf[in Ukrainian]).
4. Kuchabs'kyu O. H. (2006) Perspektyvy vprovadzheniya statystychnoyi systemy NUTS v Ukrayini v konteksti administratyvno-terytorial'noyi reformy [Prospects for the introduction NUTS statistical system in Ukraine in the context of administrative-territorial reform] Retrieved from [http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/dutp/20062/txts/REGIONALN%5C06kogkar.pdf\[in Ukrainian\]](http://www.nbuv.gov.ua/ejournals/dutp/20062/txts/REGIONALN%5C06kogkar.pdf[in Ukrainian]).
5. Chaplyhin O. K. (2007) Mozhyvosti vykorystannya zakordonnoho dosvidu zdiysnennya administratyvno-terytorial'nykh reform v Ukrayini [The possibility of using foreign experience in the implementation of administrative reform in Ukraine] Retrieved from [http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/5/03.pdf\[in Ukrainian\]](http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-1/doc/5/03.pdf[in Ukrainian]).
6. Kuybida V. H., Pavlenko V. P., Yatsyuk V. A., Matviyishyn O. Ya., Tkachuk A. F., Nehoda V. A., Karpyn's'kyu Yu. O., Pukhtyn's'kyu M. O., Hanushchak Yu. I., Babych O. M. (2009) Administratyvno-terytorial'nyy ustriy Ukrayiny. Istoriya. Suchasnist'. Perspektyvy [Administrative division of Ukraine. History. Modernity. Prospects]. Kyiv: [Foreign experience of introducing administrative and territorial reform in terms of decentralization of power], 615. [in Ukrainian].
7. Zabeyvorota T. V. (2014) Zarubizhnyy dosvid uprovadzheniya administratyvno-terytorial'noyi reformy v umovakh provedennya detsentralizatsiyi vlady [Reform of administrative and territorial structure of Ukraine in the context of strengthening the financial foundations of local government]

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya 3 (46). [in Ukrainian].

8. Rusin V. V. (2013) *Reformuvannya administratyvno-terytorial'noho ustroyu Ukrainy v konteksti zmitsnennya finansovykh osnov mistsevoho samovryaduvannya* [Reform of administrative and territorial structure of Ukraine in the context of strengthening the financial foundations of local government] *Visnyk TNE* 4, 52-62.[in Ukrainian].

9. Boryslavs'ka O. M., Zaverukha I. B., Shkolyk A. M. (2012) *Detsentralizatsiya publichnoyi vlady: dosvid yevropeys'kykh krayin ta perspektvy Ukrainy* [Decentralization of public authority: European experience and prospects of Ukraine]. *Tsentr polityko-pravovykh reform*, 212. [in Ukrainian].

Науково-практичний журнал «РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

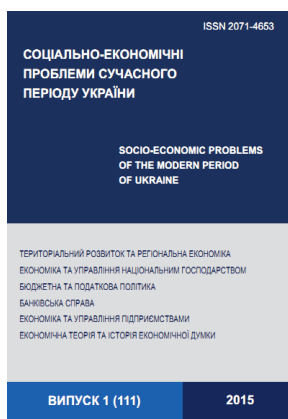
Науково-практичний журнал «Регіональна економіка» – це фахове науково-практичне видання, у якому висвітлюються такі теоретичні та прикладні питання: формування і реалізація державної регіональної політики в Україні, проблеми соціально-економічного життя регіонів, їх територіального розвитку, природокористування та екологічної безпеки, соціальної політики, транскордонного співробітництва, розвитку сільських територій, інвестиційно-інноваційної політики, фінансів і банківської справи.

Журнал «Регіональна економіка» включений до Переліку наукових фахових видань України (Постанова Президії ВАК України від 16.12.2009 р. №1-05/06).

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази **Index Copernicus**, Польща – з 2012 року.

Сайт журналу: www.re.gov.ua

Збірник наукових праць «СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ»

Збірник наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України» – це фахове науково-практичне видання, засноване Національною академією наук України та Інститутом регіональних досліджень НАН України.

У збірнику висвітлюються результати досліджень інституційних та соціально-економічних проблем розвитку України на макро-, мезо- та мікрорівнях, заохочуючи до публікації авторів, які здійснюють науково-дослідну роботу у різних сферах економіки.

Збірник «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України» включений до Переліку наукових фахових видань України в галузі економічних наук (Постанова Президії ВАК України від 18. 11. 2009 р. №1-05/5).

Сайт збірника: www.zbirnyk.ird.gov.ua